

ADMINISTRACIÓN LOCAL

MUNICIPAL

TEO

Aprobación definitiva da Ordenanza para a promoción do respecto ás liberdades sexuais

ANUNCIO DE APROBACIÓN DEFINITIVA DA ORDENANZA PARA A PROMOCIÓN DO RESPECTO ÁS LIBERDADES SEXUAIS DAS PERSOAS

O Pleno do Concello, na sesión ordinaria do 18 de decembro de 2018 acordou aprobar inicialmente a Ordenanza para a promoción do respecto ás liberdades sexuais das persoas.

Sometido o expediente a información pública, durante trinta días, mediante anuncios publicados no BOP (número 246 do 27.12.18) e no taboleiro de anuncios do concello, non se presentou reclamación algunha, polo que, de acordo co artigo 49 da Lei 7/1985, de 2 de abril, reguladora das bases do réxime local (LRBRL), e de conformidade co acordo plenario citado, enténdese definitivamente aprobada a mencionada Ordenanza.

De acordo co disposto no artigo 70.2 da LRBRL, procédese á publicación íntegra do texto da Ordenanza, que entrará en vigor trala súa publicación e unha vez transcorra o prazo previsto no artigo 65.2 da LRBRL.

Teo, 11 de febreiro de 2019

O alcalde,

Rafael C. Sisto Edreira

ORDENANZA PARA A PROMOCIÓN DO RESPECTO ÁS LIBERDADES SEXUAIS DAS PERSOAS

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS

A igualdade é, xunto á liberdade, á xustiza e ao pluralismo político, un dos valores superiores do noso ordenamento xurídico, e goza da máxima protección xurídica, tanto no ámbito nacional, como internacional. Por iso, a consecución dunha igualdade real e efectiva e a reparación das discriminacións existentes debe constituír unha das tarefas prioritarias dos poderes públicos.

A Declaración das Nacións Unidas de 1993 sobre a eliminación da violencia contra as mulleres, a Directiva 2012/29/UE do Parlamento Europeo e do Consello pola que se establecen as normas mínimas sobre os dereitos, o apoio e a protección das vítimas de delitos e o Convenio de Istambul sobre prevención e loita contra a violencia contra a muller ratificado polo Estado español o 18.03.2014, definen a violencia de xénero como calquera acto violento ou agresión baseados nunha situación de desigualdade no marco dun sistema de relacións de dominación dos homes sobre as mulleres que teña ou poida ter como consecuencia un dano físico, sexual ou psicolóxico, incluídas as ameazas de tales actos e a coacción ou privación arbitraria da liberdade, tanto se ocorren no ámbito público como na vida familiar ou privada.

Os Principios de Yogyakarta, a Carta de Dereitos Fundamentais da Unión Europea do 2000 e as Resolucións do Parlamento Europeo do 8 de febreiro de 1994 e do 18 de xaneiro de 2006 censuran legalmente a discriminación por motivos de orientación sexual e instan a todos os Estados Membros a tomar calquera medida que consideren adecuada para loitar contra a discriminación por razón de orientación sexual. O Consello de Dereitos Humanos da ONU aprobou no 2011 a primeira resolución na que se recoñecen os dereitos do colectivo LGTBI e unha declaración formal de condena dos actos de violencia e discriminación en calquera lugar do mundo por razón da orientación sexual e identidade de xénero.

A Constitución española recoñece como dereitos fundamentais a igualdade e a non discriminación por razón de sexo en sentido amplo, o dereito á integridade física e moral, así como a non ser sometidos a tratos degradantes. Ademais dispón que corresponde aos poderes públicos promover as condicións para que a liberdade e a igualdade do individuo e dos grupos nos que se integra sexan reais e efectivas; remover os obstáculos que impidan ou dificulten a súa plenitude e facilitar a participación de toda a cidadanía na vida política, económica, cultural e social; e, por último, impón aos poderes públicos o deber de protexer a dignidade da persoa que se vexa afectada por tratos discriminatorios.

En cumprimento do mandato constitucional, a Lei Orgánica 3/2007, do 22 de marzo, para a igualdade efectiva de mulleres e homes, veu establecer o marco normativo básico destinado a previr e proscribir calquera forma de discriminación por razón de sexo, tanto no ámbito público como privado. En particular, a lei define o acoso sexual e o acoso por razón de sexo como actos discriminatorios e establece medidas específicas orientadas á súa erradicación nas relacións sociais, laborais, e no ámbito da actuación das Administracións Públicas, medidas posteriormente desenvolvidas no Estatuto dos Traballadores e na Lei do estatuto básico do empregado público.

Ademais, o Estado español incorporou á súa normativa directivas europeas e ratificou tratados e protocolos internacionais que prohiben toda discriminación por causa da orientación sexual, destacando a Lei 62/2003, do 30 de decembro, de medidas fiscais, administrativas e de orde social, que busca a aplicación real e efectiva do principio de igualdade de trato e non discriminación e fai mención expresa á realizada por razón de orientación sexual.

En Galicia, os principios de liberdade e igualdade do individuo aparecen recollidos no Estatuto de autonomía de Galicia, e son moitas as normas que consagran a igualdade, como a Lei 11/2007, de 27 de xullo, galega para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero, que considera esta como unha forma extrema de desigualdade e sinala que son as e os profesionais máis achegados á cidadanía os primeiros en poder detectar situacións de violencia e tamén os máis indicados para dar unha resposta pronta e axeitada; e a Lei 2/2014, de 14 de abril, pola igualdade de trato e a non discriminación de lesbianas, gays, transexuais, bisexuais e intersexuais en Galicia establece principios e medidas destinados á prevención, corrección e eliminación de toda discriminación por razón de orientación sexual e identidade de xénero, nos sectores público e privado.

Os artigos 4, 49 e 84 da Lei 7/1985, de 2 de abril, reguladora das bases de réxime local, faculta aos concellos para intervir na actividade da cidadanía a través da emisión de ordenanzas no exercicio da potestade regulamentaria. O municipio, en cumprimento do preceptuado no artigo 25.2 o) da devandita lei, debe exercer competencias en materia das actuacións na promoción da igualdade entre homes e mulleres así como contra a violencia de xénero. Asemade, as entidades locais tamén poden establecer infraccións e impoñer sancións para a adecuada ordenación das relacións de convivencia de interese local e do uso dos seus servizos, equipamentos, infraestruturas, instalacións e espazos públicos, tal e como establecen os artigos 139, 140 e 141.

Por último, o artigo 32 da Lei Orgánica 4/2015, de 30 de marzo, de protección da seguridade cidadá outorga competencia á Alcaldía para impoñer as sancións e adoptar as medidas previstas nesa Lei cando as infraccións se cometesen en espazos públicos municipais ou afecten a bens de titularidade local.

O obxectivo principal desta ordenanza é preservar o espazo público como un lugar de convivencia e civismo, no que todas as persoas poidan desenvolver en liberdade as súas actividades de libre circulación, de ocio, de encontro e de recreo, con pleno respecto á dignidade e aos dereitos das demais persoas e á pluralidade de expresións e de formas de vida diversas existentes en Teo.

A estes efectos, esta ordenanza regula unha serie de medidas encamiñadas especificamente ao fomento e á promoción da convivencia e o civismo no espazo público, identifica cales son os bens xurídicos protexidos, prevé cales son as normas de conduta en cada caso e sanciona aquelas que poden perturbar, lesionar ou deteriorar tanto a propia convivencia cidadá como os bens que se encontran no espazo público que lle debe servir de soporte, previndo, no seu caso, medidas específicas de intervención.

Tendo en consideración o anteriormente sinalado, o Concello de Teo declara que toda forma de violencia e, en concreto, as condutas de índole sexual e discriminatorias por razón de sexo, orientación sexual e identidade de xénero supoñen un atentado á dignidade das persoas, polo que rexeita e prohíbe calquera práctica deste tipo en todas as súas dependencias, e fai expreso pronunciamento de non tolerar estas accións, así como de facilitar os medios precisos para impedir a súa manifestación en todas as instalacións e espazos onde se desenvolvan actividades municipais.

De acordo co exposto redáctase a presente ordenanza que, cumprindo o disposto no artigo 129 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, do procedemento administrativo común das administracións públicas (LPACAP), adecúase aos principios de boa regulación recollidos nese artigo. Os principios de necesidade e eficacia cumprense, xa que é de interese xeral recoller e regular os dereitos e deberes da veciñanza de Teo para manter unha convivencia que garanta a liberdade sexual e o respecto á orientación do desexo e a identidade sexual, sendo a ordenanza municipal a ferramenta coa que conta a Corporación para facelo. O principio de proporcionalidade está asegurado xa que non é unha medida que aumente os límites ningún tipo de dereitos nin impón obrigas novas.

A seguridade xurídica desta regulación fundaméntase na congruencia coa normativa emanada sobre a materia polas restantes institucións con capacidade normativa. O trámite de exposición pública garante o principio de transparencia e a ausencia de cargas administrativas e a xestión racional dos recursos públicos fano co principio de eficiencia.

Título I: DISPOSICIÓN XERAIS

Artigo 1.- Obxecto.

Constitúe o obxecto desta ordenanza a necesidade de evitar no espazo público e nas actividades municipais todas as prácticas individuais ou colectivas que atenten contra a dignidade das persoas, e, en concreto, as condutas contra a liberdade sexual e discriminatorias por razón de sexo, orientación sexual e identidade de xénero, especialmente cando se dirixan aos colectivos máis vulnerables.

Artigo 2.- Ámbito de aplicación.

1. Esta ordenanza aplícase a todas as persoas que están no concello de Teo, sexa cal fora a súa concreta situación xurídica administrativa.

2. Particularmente, a ordenanza é de aplicación en todos os espazos públicos, aqueles destinados ao uso ou ao servizo público de titularidade municipal, así como a construcións, instalacións, mobiliario urbano e demais bens e elementos de dominio público municipal situados naqueles.

3. Asemade, a ordenanza aplícase a espazos, construcións, instalacións e bens de titularidade privada e demais bens e elementos situados nestes, cando naqueles se desenvolvan actividades municipais.

Artigo 3.- Conceptos.

Para os efectos desta ordenanza, enténdese por:

a. Acoso á liberdade sexual: Todo comportamento verbal, non verbal ou físico, non desexado de índole sexual, realizado co propósito ou efecto de atentar contra a dignidade dunha persoa, en particular cando se crea un entorno intimidatorio, hostil, degradante, humillante ou ofensivo.

b. Acoso por razón de sexo: Todo comportamento non desexado realizado en función do sexo dunha persoa, co propósito ou o efecto de atentar contra a súa dignidade e de crear un entorno intimidatorio, hostil, degradante, humillante ou ofensivo.

c. Acoso por razón de orientación sexual e identidade de xénero: Todo comportamento que, en función da orientación sexual ou identidade de xénero dunha persoa, persiga atentar contra a súa dignidade e/ou crear un espazo intimidatorio, hostil, degradante, humillante, ofensivo ou segregador.

TÍTULO II.- NORMAS DE CONDUCTA

Artigo 4.- Normas de conduta.

1. Queda prohibido, no ámbito espacial de aplicación desta ordenanza, toda conduta de menosprezo á dignidade das persoas, mediante acoso á súa liberdade sexual, así como calquera comportamento discriminatorio por razón de sexo, orientación sexual e identidade de xénero, de feito, por escrito ou de palabra, mediante insultos, burlas, molestias intencionadas, coacción psíquica ou física, agresións ou outras condutas vexatorias.

2. Quedan especialmente prohibidas as condutas anteriormente descritas cando teñan como obxecto ou se dirixan aos colectivos máis vulnerables: persoas maiores, menores e persoas con diversidade funcional.

Artigo 5.- Intervencións municipais preventivas de apoio ás persoas afectadas por actos contrarios á convivencia.

1. O Concello de Teo colaborará coas persoas afectadas ou lesionadas polas actuacións contrarias ao previsto nos artigos precedentes, informándoas sobre os medios de defensa dos seus dereitos e intereses.

2. O persoal que de forma directa ou indirecta preste os seus servizos para o Concello de Teo debe proverse de todos os medios ao seu alcance para previr, evitar e, no seu caso, detectar e eliminar calquera conduta do artigo 4, debendo seguir as seguintes instrucións:

a. Garantir a dignidade e a integridade física e moral da persoa afectada, afastando á persoa infractora. De persistir esta coa súa conduta afectando á orde e á convivencia, expulsaráselle das instalacións de forma inmediata, sen prexuízo de que poida facer uso posteriormente destas, agás que se dite unha medida cautelar que lle prohiba a entrada mentres non finalice o correspondente procedemento sancionador.

b. Comunicar os feitos á persoa responsable do servizo e/ou das instalacións, á maior brevidade posible.

c. Cando non sexa posible controlar a situación de violencia ou, se a persoa afectada o solicita, reclamar a presenza das Forzas e Corpos de Seguridade.

TÍTULO III.- PROCEDEMENTO SANCIONADOR

Artigo 6.- Procedemento sancionador.

A imposición de sancións realizarase mediante a apertura do correspondente expediente sancionador, que se tramitará consonte a Lei 39/2015, do 1 de outubro, do procedemento administrativo común das Administracións Públicas e a Lei 40/2015, do 1 de outubro, de réxime xurídico do sector público.

Artigo 7.- Infraccións e sancións.

1. Sen prexuízo de que os feitos sexan constitutivos de infracción penal, a realización das condutas descritas no apartado 1 do artigo 4 terá a consideración de infracción grave, e será sancionada con multa de 750,01 a 1.500 euros, agás que o feito constitúa unha infracción ou lle corresponda una sanción diferente, segundo a lexislación aplicable.

2. Sen prexuízo da lexislación penal, terán a consideración de infraccións moi graves, que se sancionarán con multa de 1.500,01 a 3.000 euros, as condutas descritas no apartado 2 do artigo 4. Se esas condutas fosen realizadas por grupos de persoas, imputarase a comisión da infracción a todos os membros destes grupos que se encontrasen no lugar dos feitos e participasen, activa ou pasivamente, na realización das condutas previstas no artigo 4, considerándose unha agravante o feito ser en grupo e impoñéndose neste caso o máximo do tipo moi grave.

3. Xunto ás sancións pecuniarias precedentes, as condutas descritas no artigo 4 poden comportar a prohibición de entrada ou a expulsión do servizo por un período de tempo de seis meses a un ano, no caso das infraccións graves, e de un ano a tres anos, no caso das infraccións moi graves; de ser reincidente en calquera destas condutas, a prohibición de entrada nas instalacións ou expulsión do servizo poderá ser definitiva.

Artigo 8.- Gradación das sancións.

1. A imposición das sancións previstas nesta ordenanza atenderán ao principio de proporcionalidade e, en todo caso, terán en conta os seguintes criterios de gradación:

- a) A gravidade e natureza da infracción e dos danos causados
- b) Transcendencia social do feito
- c) Alarma social producida
- d) A existencia de intencionalidade da persoa infractora
- e) A reincidencia
- f) A reiteración de infraccións
- g) Outras circunstancias que concorran.

2. Enténdese que hai reincidencia cando se cometeu, no prazo dun ano, máis dunha infracción desta ordenanza e foi declarado por resolución firme. Hai reiteración cando a persoa responsable xa foi sancionada por infraccións desta ordenanza ou cando se estean instruindo outros procedementos sancionadores por infraccións desta ordenanza.

3. Terá a consideración de circunstancia atenuante a adopción espontánea, por parte da persoa infractora, de medidas correctoras con anterioridade á incoación do expediente sancionador, aplicándose a sanción na súa metade inferior. O pagamento voluntario da sanción pecuniaria poderá determinar unha rebaixa do 20% na sanción proposta, así como a terminación do procedemento.

Artigo 9.- Responsabilidade das infraccións.

Unha vez practicadas as dilixencias de investigación dirixidas a individualizar a quen infrinxiron a ordenanza, se non fose posible determinar o grao de participación de cada unha das persoas que interviñeron na comisión da infracción, a responsabilidade será solidaria.

Artigo 10.- Concorrenza de sancións.

1. Incoado un procedemento sancionador por dous ou máis infraccións entre as cales haxa relación de causa e efecto, impoñerase só a sanción que resulte máis elevada.

2. Cando non se dea a relación de causa e efecto á que se refire o apartado anterior, as persoas responsables de dous ou máis infraccións impoñeránselles as sancións correspondentes a cada unha das infraccións cometidas.

Artigo 11.- Concorrenza coa Orde Xurisdiccional Penal.

1. Cando as condutas a que se refire esta ordenanza puidesen constituír infracción penal, remitiranse ao Ministerio Fiscal ou á autoridade xudicial que corresponda os antecedentes necesarios das actuacións practicadas.

2. No caso de identidade de suxeito, feito e fundamento das condutas ilícitas, a incoación dun proceso penal non impedirá a tramitación de expedientes sancionadores polos mesmos feitos, pero a resolución definitiva do expediente só poderá producirse cando sexa firme a resolución recaída no ámbito penal, quedando ata entón interrompido o prazo de prescrición. Os feitos declarados probados na vía xudicial vincularán á autoridade competente para impoñer a sanción administrativa.

3. A condena ou a absolución penal dos feitos non impedirán a sanción administrativa, se se aprecia diversidade de fundamento.

4. As medidas cautelares adoptadas no procedemento administrativo sancionador antes da intervención xudicial poderán manterse en vigor mentres non recaia pronunciamento expreso ao respecto das autoridades xudiciais, sen prexuízo dos recursos que poida interpoñer a presunta persoa infractora sobre o establecemento ou a vixencia daquelas medidas cautelares.

Artigo 12.- Medidas cautelares.

Iniciado o expediente sancionador, mediante acordo motivado, poderanse adoptar as medidas cautelares imprescindibles para o normal desenvolvemento do procedemento, para evitar a comisión de novas infraccións ou para asegurar o cumprimento da sanción que puidese impoñerse. Estas medidas poderán consistir en calquera das previstas na normativa xeral e sectorial aplicable en cada caso, na privación dos dereitos das persoas usuarias e da utilización das instalacións, ata tanto se dite resolución firme.

Artigo 13.- Reparación de danos.

1. A imposición das sancións que correspondan polo incumprimento desta ordenanza non exonera a persoa infractora da obriga de reparar os danos e/ou perdas causados.

2. Aos efectos do establecido no apartado anterior, cando proceda, a Administración municipal tramitará pola vía de execución subsidiaria a obriga de resarcimento que proceda.

Artigo 14.- Multas coercitivas.

Para a execución forzosa das resolucións, o Concello poderá impoñer multas coercitivas.

Artigo 15.- Prescrición e caducidade de infraccións e sancións.

A prescrición e caducidade de infraccións e sancións rexeranse pola lexislación administrativa sancionadora xeral.

DISPOSICIÓN ADICIONAL ÚNICA

A Alcaldía-Presidencia, ou concelleira/o en quen delegue, é o órgano municipal facultado para ditar cantas instrucións resulten necesarias para a adecuada interpretación, desenvolvemento e aplicación desta ordenanza.

DISPOSICIÓN TRANSITORIA ÚNICA

Os expedientes incoados por infraccións cometidas antes da entrada en vigor desta ordenanza rexeranse, naquilo que non prexudique á persoa imputada, polo réxime sancionador vixente no momento de cometerse a infracción.

DISPOSICIÓN DERROGATORIA ÚNICA

Quedan derogadas todas as disposicións contidas na normativa municipal que contradigan esta ordenanza.

DISPOSICIÓN FINAL

Esta ordenanza entrará en vigor unha vez publicado integramente o seu texto no Boletín Oficial da Provincia e transcorrido o prazo previsto no artigo 65.2 da Lei 7/1985, do 2 de abril, reguladora das bases de réxime local.

2019/1099